

SLAPTOSIOS TARNYBOS PASLAPTYS

Kas dėjosi už kulisų karo metu

ONA RASO

(Tęsinys)

"Mes tikėjome, kad jus esate mūsų broliai. Mes girde, kad jus iškėlėte raudoną vėliavą ir tik laukiate mus sukeliant riaušes, kad kartu turėtumėte progos virsti bolševikais."

Dar daugiau pasisekimo turėjo centralinių valstybių slaptoji tarnyba su Italija, kai Caporetto ištiko suirutė, dėl kurios Italija vos neprakišo karo. Kas privertė Italijos korpusą, 1917 m. spalio 26 d. subyrėti, niekam nežinoma. Bet štai kas atsitiko:

Rugpjūčio mėnesį Turino miestas ištiko smarkios riaušės, kas privertė vietos viršininkus griebtis aštresnių priemonių. Per tuos tuos nužudyta nemažai civilių, tarp kurių buvo vaikų ir moterų. Vokiečiams, per savo agentus šveicarijų, pasisekė gauti užmuštųjų vardus ir adresus. Po to jie atspausdino lapelius, kuriuos su aeroplanų pagelga, išmėtė vietoje, kur Turino armijos korpusas saugojo Caporetto liniją. Štai kas buvo lapeliuose atspausdinta.

"Namiė jūsų moters ir vaikų žudomi. Štai jų vardai. (Seka žuvusių vardai.) Kam kariuoti svetimoj žemėj, jei namiė jus parduodami?"

Tai pirmutinis istorijoj įvykis, kur plunksnos propaganda pasiekė savo tikslą. Visi žino, kas tada atsitiko. 300,000 italu pasidavė, arba aiškiai parodė, kad neturėjo noro toliau kariauti.

Vėliau, kai italams pradėjo geriau sektis, naujas gandas pasklido, kad (Italijoj gimusi) Austrijos karalienė kartas nuo karto teikianti generolui Diaz kariškų paslapčių.

Čia ir susiduriame su vadinama "Slaptąja Ranka." Tarp visų tų gandų yra vienas, kuris nuolat tarp žmonių skleidžiamas ir kuriam retas asmuo netiki: karaliai ir jų šeimos lengvai gali išduoti kitai valstybei savo valdžios paslaptis. Nes beveik visos karališkos šeimos vedybomis sujungtos.

Paskutiniame kare Vokietijos ir Austrijos moteris viešpatavo Rusijoj, Graikijoj, Švedijoj, Ispanijoj, Rumunijoj ir Bulgarijoj, o Olandijos karalienės vyrų yra vokiečių princas. Įdomu būtų žinoti, kokios įtakos tos moterys iš tikrųjų turi einamiems dienos reikalams.

Vienu tarpu Madride, 1918 m., buvo sugautas raštas, kuris štai kaip skambėjo: "Kunigaikštis W— daro kas galima, bet karalienės motinos įtaka rumuose dar pona. Ji susisiečia su Vatikanu bevieliu telegrafu ir taip pat kitokiais būdais, apie kuriuos jus jau žinot."

Pažiūrėkime, kas darėsi Ispanijoj karo metu. Kai vokiečiai nužudydavo Ispanijos jurininkus, tai nei šuo nesulodavo. Jei Anglija, dėl stokos laivų, nesupirkdavo Ispanijoj apelsinų, tai po visą Ispaniją buvo išmėtyta lapeliai, kuriuose smerkiama Angliją už "atgabenimą bado mūsų šaliai."

Vokiečių povandeniniai laivai visados rasdavo priešlaivos Ispanijos prieplaukose ir jiems budavo duodama progos pabėgti, bet santarvininkams budavo daroma įvairios kliutys, kad ten būtų galima pakenkti Portugalijos kareivių siuntimui į Prancuziją. Ispanija buvo užplusta Vokietijos propaganda. Nors žmonės buvo tam priešingi, bet viešpataujanti klasė podraug su kai kuriais Ispanijos karaliaus šeimos nariais pinai tam pritare.

Nežiūrint kiek tokių paskalų pasklido apie šnipinėjimą aukštesniuose luomuose, bet tokių nusikaltėlių ne daug tebuvo, išskyrus Graikijos Zofiją, nes tie visi ponai ir ponios buvo labai sekami.

Graikijos karalienė Zofija, nors iš išvaizdos buvo panaši į paprastą moterį, bet ji buvo labai gudri ir nepaprastai gabi. Aplink ją Atėnuose susisuko tiek intrygų ir išdavysčių, kokioms nebuvo lygių jokios tautos istorijoj. Tas jos darbavimasis pakeitė visą karo eigą prieš Turkiją Balkanuose. Ir tas viskas buvo daroma kaizerio naudai.

Kasmet, prieš karą, Zofija atkeliavo į Eastbourne, į Angliją su savo vaikais. Paskutinę savaitę prieš karą ji buvo Anglijoj, norėdama studijuoti "Anglijos namų architektūrą." Jos brolis, Prūsų princas Henrikas, taip pat ten buvo. Pažvelgus atgal, dalykas aiškus, kaip diena, kad jos tikslas buvo iki paskutinės minutės kaizeriui pranešinėti žinias iš labiausiai patikėtinų šaltinių apie Anglijos nusistatymą kontinentaliam karui kilus.

Žinoma, graikai buvo nusistatę kariauti prieš savo amžinūs priešus turkus ir už laisvę. Viskas graikų istorijoj nurodinėjo, kad santarvininkai juos remt. Visa graikų šalis, su Venizelos priešaky, tik to ir norėjo. Jei graikai būtų prisidėję prie santarvininkų, tai visa Balkanų ir Rytų kampanija būtų sugrįvius, lyg tas kortų bokštas. Rumunija būtų anksčiau įėjus, o Bulgarija būtų pasilikus neutralė ir Anglija, graikų padedama, būtų pralaužus Dardanelius ir užėmus Konstantinopolį.

Zofijai labiausiai rūpėjo neprileisti Graikijos įsoti į karą, nepaisant tų žmonių troškimo, kurių ji, svetimtautė buvo valdonė drauge su jos valioje esančiu bejėgiu vyrų.

Mėnesiai laiko praslinko. Venizelos, kuris tuomet buvo Graikijos premjeru, susidūrė su neįveikiamomis kliutimis ir pagaliau, 1915 m., buvo iš vietos išstumtas, tada santarvininkai užėmė Salonikį.

(Bus daugiau)

IŠPEJIMAS TAUTAI

V. F. Jankauskas

Kasdien ateina žinių, kad darbus atsimekėti. Ne laikas, Lietuvai gresia pavojus iš Lenkijos, kuri mėgina sueti į santykius su Rusija, Vokietija, Suomija, Estija ir turbūt su Latvija. Lenkai organizuoja tarp mūsų ir savųjų sau naują "Lietuvos Draugų Sąjungą," kad galėtų suvesti "grazumų" mūsų tautą vėl į tą jiems labai reikalingos unijos maišą. Kalbina musiškius krikščionys demokratai, pp. K. Pakštas ir jų vadas Bistras, ir socialistas J. Čepinskis, viešai ištiesdami lenkams savo rankas. Čia važinėja jų veikėjas kanaaninkas Kemėsis su "palydovais" pp. B. Vitkum ir P. Babicku po klebonijas; ką veikia iš tikro ar viešai ar parapijos darba, vargu kas nors žino. Drįsta net per atstovybes veikti ten, — kur patys kunigai visuomenėje neprieina, — kunigų darbais. Net ir mūsų gerus tėvynininkus kai kada pasigauna jie ant savo meškerės. Ką jie mėgina savo prielankumu Lenkijai nuveikti mūsų tautai? Kągi mes ir Lietuvos žmonės apie tai darome?

Nejaugi mes nematom, kad yra rengiama mūsų tautai ir nepriklausomybei galas? Gudrus vyras nesnaudžia tokiu laiku. Kur dabar mus tautos tie veikėjai ir šalies gabus tie atstovai? Dabar jie tikrai, kaip karo metu, mums labai reikalingi. Gal jiems dabar, kaip visados, nėra laiko dirbti tautai: jie rengia paminėti gal vieno gimimo, kito mirimo ar spaudos lotynų raidėmis atgavimo vieną ar kitą dieną; reik pasitikti svečius, tverti tverti vaikų, amatninkų ar kitas — tik kelių žmonių — draugijas, kad mus skirstyti į visas puses ir mūsų tautos ir šios šalies demokratybės pa-pročius naikinti. Ne su Amerikos piliečiais ir ne jų srovių griovimu, teisingai, jų reikalas čia rišasi. Tos mūsų srovės ir partijos, dėl įvairumo ir smagesnio savo tautai veikimo, mums labai reikalingos. Jau seniau, pamename gerai, vienu kartu perdaug į mūsų reikalus kišosi atstovai. Ar buvo iš to kokia nauda mūsų tautai ar šaliai? NE. — Jie privirė mums košes, o paskui patys iš čia dingo.

Tai gi, žiūrėkim ką, kur ir su kuo dabar veikiame ir ar toks darbas eina į naudą mūsų tautai. Neleiskim laiką taip menkiems dalykams, nes tokiu būdu, iš tikrųjų, nenuveiksim nieko. Ar ne laikas jau būtų suprasti savo tikrus reikalus ir padėti dirbti? Ko mes laukiame, ar kad kitas, imtų mūsų visą tautą už nosies veidžioti, ar už gerklės gniaužti, kaip Vilniaus krašte, ar Rytų Prusuose dabar daroma. Tik tada jau tikrai nebūs laikas nė rėkti, nė ką nors veikti.

Mūsų čia yra daug, — galime labai didelius darbus nuveikti. Tik, pasijudinkim! Mes dirbom pirmiau, dirbsim vėl ir nuolatos.

Reiktų mums visiems gerai žinoti tuojau, kas buvo tie "gudruoliai" — turbūt iš galvos išėję — kurie sumanė tarti apie sutikimą ar Vilnių su didybe sergančiu fanatiku tuo kartu, kada jam geriausia patinka, neatsižvelgiant į mūsų reikalus. Čia, atrodo, būtų trusas jau visai ne kvailių pradėtas: kvepia artimumu su mūsų priešais. Reiktų tautai ar valdžiai, tik ji dar ne silpnas, tuojau jiems už tokius

ATSIMINIMAS APIE DR. VINČĄ KUDIRKĄ

(Papasakojo teisininkas Juozas Stankunas)

Tai buvo prieš 40 metų. Tada d-ras Vincas Kudirka turėjo daug reikalų Tilžėje ir todėl jis ne sykį norėjo gauti iš rusų valdžios leidimą ten pereiti. Bet tai jam nepasisėkdavo. Sykį d-ras sumanė su Salemonu Banaičiu (jau miręs) žutbut pereiti sieną. Dėliai to S. Banaitis nupirko tris arklius, pririšo juos prie vežimo, kuriame jis atsisėdė, kaip ponas, užpakalyje, o daktarui Kudirkai liepė sėsti priskykyje vežiko vietoje valdyti arklius.

Rusų ir vokiečių valdžia palaikė S. Banaitį už arklių pirkli, d-rą Kudirką — už jo vežiką ir perleido juos per sieną. Dėka tam, jie be jokių kliūčių nuvažiavo į Tilžę ir čia parduavė arklius su geru pelnu.

Prieš grįžtant mūsų "arklių pirkliams" namo, juos apstojo prusai ir prašė magaryčių.

Norėdami palaikyti pirklių vardą, Banaitis ir d-ras Kudirka viešbutyje paleido apvyrtoną porą dešimčių markių. Prusai įsigėrė ir pradėjo šokti. Kad šokiai ėjo netvarkingai, tai Banaitis pareiškė, kad jis, lietuvių papročiais, skelbiąs save maršalka ir pradėjo tvar-

Paul Gustas, LIETUVIS GRABORIUS, 423 Metropolitan Ave, Brooklyn, N. Y.

DIDELĖ ESKURSIJA LIETUVA

Lietuvių Laivakorčių Agentų Sąjunga Amerikoje, "STUTTGART", Liepos 12 d., 1934 m.

TREČIOS KLESOS KAINOS: \$ 97.50, \$ 167.00

Del informacijų kreiptis į: COSMOPOLITAN TRAVEL SERVICE, JOHN SEKYS, VIENYBE TRAVEL BUREAU, G. A. KYBA, AMERIKOS LIETUVIS, ATLANTIC TRAVEL SERVICE.

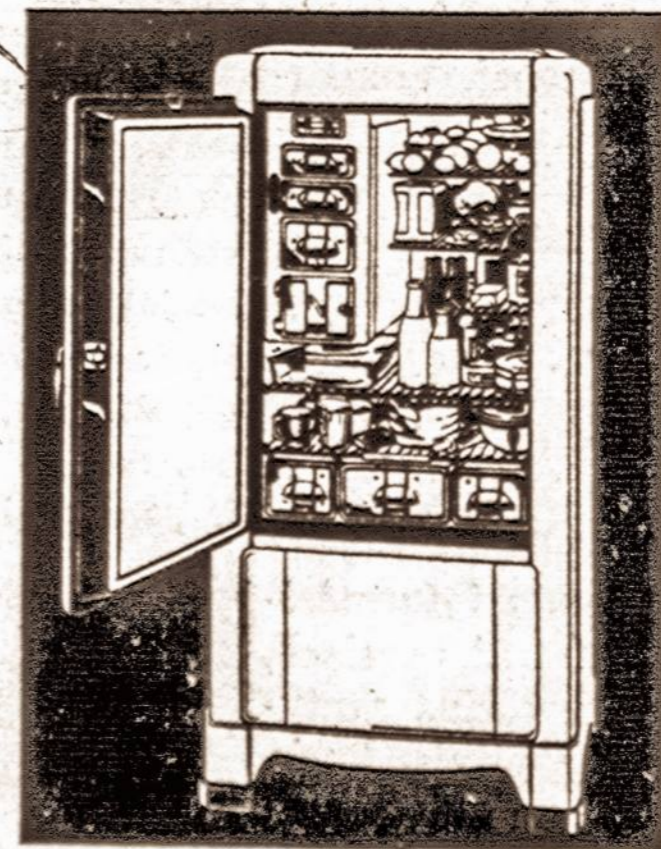
HAMBURG-AMERICAN LINE NORTH GERMAN LLOYD

MAISTO Sandelis!

Pamatykit NAUJĄ patobulintą 20-ties SUKAKTIES KELVINATOR

VIETA VISA KAM

"4 ŠALDYTUVAI VIENYBE" Prapykit parodyt Kelvinator "4 Šaldytuvai Vienybe."

ISIŽIUREKIT į viršutinį pavėslą atydziai. Tai vienas iš geriausių patobulinimų, kada nors padarytu elektriškuose šaldytuvuose.

Užpakaly žibančių two-tone loviukų yra ištraukiamos dėžės. Kai-rėj sviestui, suriui, kiaušiniams; vidurinė daržovėms, žalumynams, o dešinė 3 porceliniai indeliai smulkmenoms.

SUTTON BROS.

REFREGERATORS ELECTRICAL APPLIANCE 191 — 7-th Ave., Brooklyn N. Y.

South 8-6062

